

Berlijnse WASG concurreert met Linkspartei

Verdeeldheid binnen jonge oppositiepartij

Achtergrond - 8 maart 2006

(8 maart 2006) De linkse partij WASG is bij de deelstaatverkiezingen in Berlijn op 17 september de concurrent van [Die Linkspartei](#). Dat is het resultaat van een partij-intern referendum onder de 860 Berlijnse WASG-leden, dat vandaag bekend werd gemaakt. Hiermee lijkt een splitsing tussen WASG en Die Linkspartei niet te voorkomen.

Tot op het laatste moment was het spannend hoe de WASG-leden in Berlijn zouden beslissen. De meningen over de fusieplannen met de tot Linkspartei omgedoopte PDS, zoals die tijdens de afgelopen Bondsdagverkiezingen zijn ontstaan, zijn in de Duitse hoofdstad zeer verdeeld.

Een aantal leden - met name de vertegenwoordigers van het partijbestuur - verwijt Die Linkspartei tijdens haar regeerperiode in Berlijn haar idealen te hebben verkwanseld. Anderen vinden dat het belang van een sterke "sociale en anti-neoliberale" partij voorop moet staan en zijn daarom vóór de samenwerking. Het referendum levert voor de tegenstanders van de fusie een krappe meerderheid van 51,6 procent op.

Mond snoeren

Afgelopen maandag is met hetzelfde doel bovendien op landelijk niveau een partij-intern referendum onder alle 11.800 WASG-leden begonnen, dat op 31 maart afloopt. Volgens commentatoren wil de partijleiding de uitslag ervan gebruiken om tegenstanders van een fusie met Die Linkspartei de mond te snoeren.

Want de landelijke partijtop is niet te spreken over de eigen koers van de WASG in Berlijn. Niet alleen brengt ze de status van Die Linkspartei-fractie in de Bondsdag in gevaar. Kort voor de deelstaatverkiezingen in Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt is het bovendien een slecht moment voor partij-intern gekibbel. Behalve in Berlijn wil de WASG ook in Mecklenburg-Vorpommern als zelfstandige partij de verkiezingen in.

Provisorische constructie

De Linkspartei is een kort voor de Bondsdagverkiezingen van 2005 in elkaar getimmerde juridische gelegenheidsoplossing. De voormalig Oost-Duitse PDS stelde haar lijst open voor kandidaten van de eerder dat jaar uit protest tegen de sociale hervormingsplannen van de regering-Schröder opgerichte Wahlalternative Arbeit und Soziale Gerechtigkeit – kortweg: WASG.

Ex-SPD-voorzitter Oskar Lafontaine had beloofd in geval de partijen gezamenlijk aan de verkiezingen zouden deelnemen karretrekker van het verbond te worden. Onder de naam Linkspartei.PDS veroverden de twee kleine linkse oppositiepartijen samen 8 procent van de stemmen. Vanuit deze provisorische samenwerkingsconstructie willen de partijleiders naar de eigenlijke fusie toewerken.

Als WASG en PDS nu in Berlijn en Mecklenburg-Vorpommern daadwerkelijk gescheiden deelnemen, is de juridische basis voor de gemeenschappelijke fractie in gevaar. Volgens het Duits staatsrecht mogen twee partijen alleen een fractie in de bondsdag vormen, als zij op deelstaatniveau geen concurrenten van elkaar zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de christendemocratische CDU en haar Beierse tegenhanger, de CSU. Politicologen zien vooralsnog geen reden om in het geval van de WASG/PDS-fractie een uitzondering te maken.

Agenda

De fusie tussen beide partijen was ook zonder het gehacketak binnen de WASG moeilijk genoeg geweest. Voordat er van een fusie sprake kan zijn, moeten de partijen het bijvoorbeeld nog eens worden over privatiseringsvraagstukken, het schrappen van overheidsbanen en de hervormingen van het sociaal stelsel.

Maar in tegenstelling tot de afdelingen in Berlijn en Mecklenburg-Vorpommern heeft de landelijke WASG-fractie de samenwerking met Die Linkspartei nog steeds bovenaan de agenda staan. Als om de verdeeldheid compleet te maken, is ook de Berlijnse afdeling gespleten in voor- en tegenstanders van de fusie.

Berlijnse Sonderweg

Als de beide linkse oppositiepartijen WASG en PDS op landelijk niveau met elkaar verder willen, zal de oplossing voor de interne verdeeldheid waarschijnlijk uit een Berlijnse 'Sonderweg' bestaan. Al op 3 maart kondigde fractievoorzitter Oskar Lafontaine nauwelijks verholen een uitsluiting van de Berlijnse fusietegenstanders uit de partij aan.

In feite varen de afdelingen in Berlijn en Mecklenburg-Vorpommern van het begin af aan al een eigen koers. Op het moment dat de WASG werd opgericht, zat de

PDS in deze deelstaten al in de regering. Anders dan de landelijke WASG ontstonden deze afdelingen dus niet alleen in oppositie tot de SPD, maar óók als protestreactie op de PDS. Vooral die partij zou in het regeringsbeleid teveel concessies aan haar idealen hebben gedaan. Zo zou zij te ver zijn gegaan in de aanpassingen van het sociaal stelsel, één van de belangrijkste programmapunten van de WASG.

Fataal

Maar ook in geval van een scheiding tussen de landelijke WASG en de fusietegenstanders in de deelstaten bestaan er verschillende mogelijkheden – tenminste in het geval van Berlijn. Hier is de partij in twee kampen gesplitst. Tegenover de tegenstanders van een fusie met Die Linkspartei hebben de fusievoorstanders zich in de 'Initiative Rixdorf' verenigd.

De beweging, genoemd naar een in het stadsdeel Neukölln gelegen wijk, noemt de beslissing van de partijtop om de concurrentiestrijd met de PDS aan te gaan "fataal." Met deze tak van de partij zou de federale WASG na een eventuele breuk met tegenstanders van de samenwerking met Die Linkspartei verder kunnen.

Het besluit van de Berlijnse WASG is een nieuwe hobbel op de moeilijke weg naar een fusie tussen de twee linkse oppositiepartijen. Hoe de landelijke partijleiding ook op de uitslag van het referendum reageert: bij de eerste deelstaatverkiezingen van dit jaar op 26 maart zal blijken wat de voorlopige schade is van het interne geruzie.

Carina de Jonge promoveert in München en schrijft regelmatig voor het Duitslandweb.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/1688/berlijnse-wasg-concurreert-met-linkspartei>